

به نام خدا

آموزش تحول آفرین، توانمندسازی معلمان

مولفان :

ناردانه محبی

سمیه حسنی بیوکی

هایده کلاه کج

نرجس نامدار واسکسی

خانم نوال حلافی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: محبی، ناردانه، ۱۳۵۵
عنوان و نام پدیدآور: آموزش تحول آفرین، توانمندسازی معلمان/ مولفان ناردانه محبی، سمیه
حسنی بیوکی، هایده کلاه کج، نرجس نامدار واسکسی، خانم نوال حلافی.
مشخصات نشر: ارسطو (سازمان اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۱۰۱ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۶۶۰-۱
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
یادداشت: کتابنامه: ص ۱۰۱-۹۷.
موضوع: آموزش تحول آفرین - توانمندسازی معلمان
شناسه افزوده: حسنی بیوکی، سمیه، ۱۳۶۵
شناسه افزوده: کلاه کج، هایده، ۱۳۶۵
شناسه افزوده: نامدار واسکسی، نرجس، ۱۳۶۱
شناسه افزوده: نوال حلافی، خانم، ۱۳۵۸
رده بندی کنگره: LB۳۰۳۸
رده بندی دیویی: ۳۷۱/۱۰۴۸
شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۱۴۶۸۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: آموزش تحول آفرین، توانمندسازی معلمان
مولفان: ناردانه محبی - سمیه حسنی بیوکی - هایده کلاه کج
نرجس نامدار واسکسی - خانم نوال حلافی
ناشر: ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرایی، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲
چاپ: زیرجد
قیمت: ۹۲۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۶۶۰-۱

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

انتشارات ارسطو

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	مقدمه
۷	ارتقای توانمندی معلمان؛ آغاز تحول آموزش و پرورش
۸	توانمندسازی معلمان و الهام بخشیدن به دانش آموزان برای زندگی آینده
۸	معلم الهام بخش، تحول در آموزش
۱۱	ویژگی های معلمان الهام بخش
۱۷	معلم تحول آفرین
۱۸	ویژگی های معلم در قرن ۲۱
۲۷	توانمندسازی معلم
۳۰	ابعاد توانمند سازی
۳۰	تأثیر توانمندسازی معلم بر جو مدارس
۳۲	اهمیت توانمندسازی معلمان در بهبود کیفیت آموزش و پرورش
۳۳	اصول توانمندسازی
۳۴	اهداف توانمندسازی معلم
۳۵	مهارتها و دانش معلمان در عصر کنونی
۳۶	روش ها و ابزار های توانمند سازی معلمان
۳۹	توانمندسازی معلمان در فضای مجازی
۴۰	توانمندسازی معلم های مدارس غیر دولتی
۴۱	اهمیت توانمندسازی معلمان دوره ابتدایی
۴۲	عوامل موثر بر توانمندسازی معلمان
۴۳	ابعاد و شاخص های توانمندسازی
۴۴	گام های اولیه برای توانمندسازی
۴۵	راهکارهای توانمندسازی در سطح مدرسه
۴۶	چالش ها و راهکارهای توانمند سازی معلمان
۴۹	مؤلفه ها و شاخص های توانمندسازی حرفه ای معلمان

- تأثیر کارکردهای مدیران بر توانمندسازی معلمان ۶۱
- روش‌های موثر بر افزایش انگیزه معلمان ۶۳
- چرا برنامه‌های توانمندسازی مدیران در توانمندسازی اهمیت دارند؟ ۶۷
- طراحی کلاس‌های الهام‌بخش برای دانش‌آموزان ۶۸
- راهبردهای طراحی کلاس‌های الهام‌بخش برای دانش‌آموزان ۶۹
- آزادسازی خلاقیت، الهام‌بخشیدن به دانش‌آموزان ۷۸
- تدریس خلاق چیست؟ ۸۱
- اهداف تدریس خلاقانه ۸۳
- اصول پرورش خلاقیت در کلاس درس ۸۴
- ویژگی‌های معلم پرورش‌دهنده‌ی خلاقیت ۸۵
- فواید و مزایای تدریس خلاق ۸۷
- روش‌های مختلف تدریس خلاق ۸۸
- نکات کاربردی برای تدریس خلاقانه ۸۹
- راهبردهای تدریس خلاقانه ۹۱
- منابع و مآخذ ۹۷

مقدمه

نظام آموزش و پرورش از اجزا و عناصر درهم تنیده‌ای تشکیل شده است که هر یک از آن‌ها به نوبه خود کارکردهای ویژه‌ای دارد. مهم‌ترین و اصلی‌ترین عنصر در جریان تعلیم و تربیت با کیفیت، معلم است. لذا تربیت معلمان توانمند و متعهد که بتوانند با خلاقیت و ابتکار زمینه تعلیم و تربیت نسل آینده را فراهم کنند، از الزامات اساسی و مهمی است که برنامه‌ریزان باید به آن به‌طور جدی توجه کنند. افزایش تغییرات و گسترش مناسبات بین‌المللی چالش‌هایی را برای انسان ایجاد کرده است که ضرورت به روزرسانی مداوم دانش و دانایی محوری را، به ویژه در نظام تعلیم و تربیت، گوش زد می‌کند، در جامعه دانایی محور، رکن اصلی و اساسی توسعه، نیروی انسانی فرهیخته و خردمند است که در رأس آنها معلم قرار دارد. آن هم معلمی که از قابلیت‌های لازم متناسب با حرفه‌ی معلمی برخوردار باشد. منظور از توانمندسازی در این شامل تلاشی هماهنگ در محیط آموزشی، برای افزایش انگیزه ذاتی معلمان است، به طوری که هر معلم، در بهترین حالت، مایل به دستیابی به آن است، توانمندسازی، به عنوان یک فرایند، انگیزه درونی معلمان را موجب می‌شود تا بهترین توانایی را کسب و در دنیای مدرن امروز از اهمیت حیاتی برخوردار است. توانمندسازی به معلمان اجازه می‌دهد دانش خود را با یکدیگر به اشتراک بگذارند و نقش خود را برای ارتقای خلاقیت در شغل افزایش دهند و در جست‌وجوی راه‌های خلاقانه برای اصلاح خطاها و بازسازی فرایندهای کاری باشند. پژوهشگران معتقدند توانمندسازی عملکرد شغلی را افزایش دهد و یک گزینه مدیریت استراتژیک است که می‌تواند کارکنان را به کار و فعالیت فراتر از حد معمول تشویق کند و توانایی آنها را برای پاسخ سریع به خواسته‌های مشتری افزایش دهد. مهم‌تر از همه، توانمندسازی می‌تواند وابستگی کارکنان را به مشاغل خود افزایش دهد. توانمندسازی معلمان، دامنه‌ای متفاوت از توانمندسازی

سایر مشارکت کنندگان محیط آموزشی یا کارکنانی که خارج از بخش آموزش فعالیت می کنند، دارد و با توجه به میزان توانایی آنان در مشارکت در فرایندهای تصمیم گیری مربوط به یادگیری و تدریس فراگیر مدرسه، تعریف می شود.

اقدامات انجام شده درباره توانمندسازی حرفه ای معلمان از تنوع به نسبت زیادی برخوردار است که به اختصار، به تعدادی از آنها اشاره می شود:

۱- شناسایی عوامل مؤثر بر توانمندسازی کارکنان آموزش و پرورش

۲- فناوری اطلاعات و توانمندسازی معلمان

۳- طراحی الگوی شایستگی های دانش آموختگان دانشگاه اسلامی برای خدمت محوری

۴- صلاحیت های حرفه ای معلمان و چارچوب ادراکی مناسب.

۵- آموزش در نظام های آموزشی، در حوزه فناوری های آموزشی در عصر دیجیتال.

دستیابی به آینده ای مطلوب در نظام تعلیم و تربیت، مستلزم توانمندسازی حرفه ای معلمان، متناسب با نیازهای دانش آموزان آینده، است. این مهم در نظام تعلیم و تربیت بر عهده دانشگاه فرهنگیان، به عنوان دانشگاهی مأموریت محور، قرار گرفته است تا با بسترسازی مناسب و بهره گیری از امکانات، شرایط لازم را برای توانمندسازی دانشجومعلمان به منظور ورود به مدرسه فراهم سازد. تربیت دانش آموزان آینده مستلزم آمادگی لازم معلمان در آموزش، تدریس و یادگیری انواع مهارت‌ها و دانش لازم در مواجهه با تغییرات پیش روست.

معلمان باید برای آینده آماده باشند تا در گستره جهانی و زندگی در حکم یک عضو فعال جامعه به ایفای نقش بپردازند. از جمله بحث هایی که امروز مطرح می شود، این است که معلمان تا چه میزان توانمندی و آمادگی مناسب برای ورود به فردا و مدرسه های آینده، را پیدا کرده اند؟ ایجاد یک سیستم آموزشی آینده گرا، بدون توجه به نقش معلمان و اینکه چه می دانند و متعهد به انجام چه چیزی هستند، نمی تواند انجام شود.

باین حال، بسیاری از معلمان امروز برای این کار به خوبی آماده نیستند و اکثر برنامه های یادگیری حرفه ای برای رسیدن به نوع « عملیات موردنیاز آینده » مورد توجه قرار نگرفته اند ، لزوم توجه به برنامه درسی در توانمندسازی دانشجومعلم، به منظور تقویت دانش، مهارت و نگرش، از اهمیت بالایی برخوردار است. توانمندسازی معلمان می تواند در دستیابی به اهداف عالی آموزش و پرورش نقش بسزایی داشته باشند. پرورش معلمان توانمند که بتوانند با خلاقیت و ابتکار و نوآوری مایه تعلیم و تربیت نسل آینده شوند از الزامات اساسی توانمندسازی در این سازمان مهم و تأثیرگذار در پرورش نسل پیشرو و نسل های آینده می باشد. لذا پرداختن به برنامه ریزی آموزشی و تربیت معلمان این سازمان ارزشمند در چارچوب بحث توانمندسازی بسیار با اهمیت است

ارتقای توانمندی معلمان؛ آغاز تحول آموزش و پرورش

معلمان نقش اساسی در تعلیم و تربیت داشته و برای تغییر در جامعه و زندگی اجتماعی باید از نظام آموزشی و معلمان آغاز کنیم که در این راستا ارتقای توانمندی معلمان باید مورد توجه قرار گیرد.

براساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، نظام تعلیم و تربیت نهادی اجتماعی، فرهنگی و سازمان یافته است که به عنوان مهمترین عامل انتقال، بسط و اعتلای فرهنگ در جامعه اسلامی ایران، مسئولیت آماده سازی دانش آموزان برای تحقق مرتبه ای از حیات طیبه در همه ابعاد را برعهده دارد که تحصیل آن مرتبه برای عموم افراد جامعه لازم یا شایسته است. دستیابی به این مرتبه از آمادگی برای تکوین و تعالی پیوسته هویت دانش آموزان(با تاکید بر وجوه مشترک انسانی، اسلامی و ایرانی) ضمن ملاحظه ویژگی های فردی و غیرمشترک و نیز در راستای شکل گیری و اعتلای مداوم جامعه صالح اسلامی نیازمند آن است که تربیت یافتگان این نظام شایستگی های لازم را برای درک و اصلاح مداوم موقعیت خود و دیگران را براساس نظام معیار اسلامی کسب کنند. براساس این سند، نقش معلم به عنوان هدایت کننده و اسوه ای امین و بصیر در فرایند تعلیم و تربیت و موثرترین عنصر در تحقق ماموریت های نظام تعلیم و تربیت رسمی

عمومی است تا دانش آموز را در ساحت های تعلیم و تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی، زیباشناختی و هنری، اقتصادی و حرفه ای، علمی و فناورانه آموزش و پرورش دهد. جامعه امروز از لحاظ علمی و تکنولوژی مدام در حال تغییر بوده و دیگر مولفه های گذشته برای آموزش دانش آموزان کفایت نمی کند و باید این تغییرات و تحولات در نوع و چگونگی آموزش مورد توجه قرار گرفته و در برنامه های آموزشی ارتقای توانمندی های معلمان به عنوان عنصر اساسی تعلیم و تربیت مدنظر قرار بگیرد. در این راستا برخی از کارشناسان آموزشی معتقدند که معلمان پیش از آغاز فعالیت در این حرفه باید دوره ها و مهارت های خاصی را فرا گرفته و به گونه ای چندبعدی و چند مهارتی برای حرفه معلمی آماده شوند و برخی نیز معتقدند که امروزه مخاطب شناسی و شناخت ویژگی های آنان در نظام آموزشی و تعلیم و تربیت اهمیت خاصی داشته و معلمان با شناخت این ویژگی ها باید مباحث درسی و علمی خود را تدوین کنند.

توانمندسازی معلمان و الهام بخشیدن به دانش آموزان برای زندگی آینده

آموزش و پرورش یک حرفه ضروری در دنیای امروز ما است، زیرا معلمان نقشی اساسی در تجهیز دانش آموزان برای چالش های آینده ایفا می کنند و آنها را قادر می سازند در هر مرحله از زندگی موفق باشند. تأثیر مثبت معلمان به طور گسترده ای از طریق سال ها تحقیق اثبات شده است که آن را برجسته می کند اثربخشی معلم مهمترین عامل مدرسه محور مرتبط با پیشرفت و نتایج دانش آموزان است. به عنوان یک معلم سابق، می دانم که داشتن منابع و پشتیبان های بنیادی به تأثیرگذاری بیشتر در کار مهم پرورش موفقیت دانش آموز کمک می کند.

معلم الهام بخش، تحول در آموزش

بی تردید تمام معلمان در انتقال و ماندگاری میراث علمی و فرهنگی، بسط فضایل انسانی و رشد و تعالی و دریک کلام تعلیم و تربیت مردمان سهم و توفیقی یکسان

ندارند و از نظرمیزان اعتقاد و وقوفبه ارزشمندی جایگاه معلمی و نیزمیزان همت و توانمندیشان، متفاوت با یکدیگرند. دسته بندی زیربرخاسته از این ناهمگونی و تفاوت معلمان است:

۱- معلم نماها: تعداد معدودی از معلمان بدون توجه به ارزشمندی و تأثیرگذاری جایگاهی که در آن قرارگرفته اند، حد و مرزهای اخلاقی و اخلاق حرفه ای معلمی را زیرپاگذاشته و خاطرات و تأثیرات ناخوشایندی در ذهن و جان شاگردانشان بر جا نهاده اند و بدین واسطه نه تنها در مسیر رشد، تعالی و تربیت افراد تحت تعلیم خود حرکت نکرده، بلکه به مثابه مانعی در این مسیرعمل کرده اند.

۲- معلمان عادی: گروهی دیگر از معلمان غایت فعالیت خویش را برعلم سپاری بر شاگردان قرار داده، تمام توان خویش را براین بخش از وظیفه متمرکزکرده اند. این گروه با وجود پرداختن به وظایف آموزشی، درتأثیرگذاری و نفوذ تربیتی در متربیان و شاگردپروری دچارغفلت، ناآگاهی، ضعف یاعدم توفیق اند. بدین سبب یاد و خاطره ایشان و دامنه نفوذشان در زندگی شاگردان چندان ماندگار نیست؛ زیرا ایشان صرفا واسطه انتقال اطلاعات علمی اند، نه سازندگان شاکله وجودی شاگردان.

۳- معلمان الهام بخش: برخی معلمان اخلاق مدار و صاحب علم هستند که افق خویش را از سطح انتقال معلومات و داده های علمی فراترقرار داده، با صید قلب ها و فرصت ها دانش آموزان را از پی خود برده و تأثیرات عمیق در وجود آن ها نهاده اند. این معلمان با شاگردپروری و برجای گذاشتن وارثانی ارجمند و بافضیلت برای خود درواقع بعد از مرگ نیزبه زندگی معنوی خویش ادامه داده و در زندگی شاگردانشان به عنوان یادگاری فراموش نشدنی باقی می مانند..

کار یک معلم تنها انتقال معلومات و انباشته های فکری خود به شاگردان نیست بلکه اثرگذاری او در تربیت شاگردان است که به عنوان یک معلم الهام بخش می توان از او یاد کرد. گلسر معتقد است هر دانش آموزی می تواند موفق شود و یک معلم معمولی را می توان به یک معلم الهام بخش تبدیل کرد. باب سالو هم می گوید هر دانش آموزی

ظرفیت الهام گرفتن دارد و هر معلمی قادر است به شاگردان خود الهام ببخشد. به عبارتی هیچ آزمونی، قانون یا سیاستی نمی تواند توانایی معلم را در الهام بخشیدن به دانش آموز انکار کند.

معلمان الهام بخش با تمرکزپرورش و ایجاد تأثیرات پایدار تربیتی در شاگردان و نیز شاگردپروری در بالاترین مرتبه از اخلاق حرفه ای معلمی و معلم نماها به سبب نادیده انگاشتن مرزهای اخلاق حرفه ای و گذاشتن تأثیرات منفی در شاگردان در پایین ترین سطح قرار می گیرند. معلمان عادی نیز با توجه به تمرکزبربخشی از وظیفه حرفه ای خویش یعنی صرف تعلیم و علم سپاری، در میانه این پیوستارقرار می گیرند.

کمترپژوهشی به ویژگی معلمان الهام بخش پرداخته است. دلیل این موضوع شاید آن باشد که تعریف و تشخیص معلمان الهام بخش و خروجی کار و فعالیت ایشان سهل و سریع نیست؛ به عبارت دیگرتشخیص معلمان الهام بخش از سایر همکاران به جهت زمان بر بودن به بار آمدن و به ثمرنشستن شاگردان شاخص و شایسته و نمایان شدن نتیجه الهام بخشی یا همان تأثیرگذاری عمیق ایشان در شاگردان، صعب و دشوار است.

معلم الهام بخش می داند که منزلت اجتماعی تنها در وجود پول خلاصه نمی شود و جامعه همچنان برای شهروندان متعهدی که می کوشند تا شرایط زیست جمعی را بهبود بخشند احترام عمیقی قائل است. چنین معلمی می داند که اگر چه کالایی شدن ارزش ها و افزایش منفعت طلبی ها کار را برای او دشوار کرده، ولی جامعه هنوز هم از ارزش های انسانی تهی نشده است.

معلم الهام بخش می داند که گاهی یک برخورد انسانی و محبت آمیز با دانش آموز می تواند مسیر زندگی آینده او را دستخوش دگرگونی سازد. از همین رو صرفاً خود را به مقوله آموزش محدود نمی سازد بلکه می کوشد تا از تک تک واژگان مهرآمیز برای تحول آفرینی در نسل آتی سود برد.

معلم الهام بخش می کوشد تا تفاوت های دانش آموزان را به رسمیت بشناسد. لذا به دنبال آن است تا فضای مناسب را برای ابراز وجود در اختیار کلاس قرار دهد تا دانش

آموزان هم تفاوت های خود را بیشتر بروز دهند. از آن پس گفت و گوی دانش آموزان بر سر اختلافات میان خود می تواند بسیار سازنده باشد.

معلم الهام بخش می داند که ارائه تصویری منصفانه و منطقی از خود به دانش آموزان، بیش از تبلیغ یک باور ارزشمند بر آنها موثر است! از همین رو می کوشد تا با پرهیز از تحمیل یک نظر خاص، مجالی را برای اظهار نظر صادقانه دانش آموزان در کلاس فراهم آورده و شناخت خود را از پیچیدگی های درونی آنها تکمیل کند.

معلم الهام بخش می داند که هر یک از دانش آموزان مانند کتابی است که به تدریج ورق می خورد و داشته های خود را آشکار می کند! بنابراین می کوشد تا با صبوری و همدلی، بخش های هر چه بیشتری از توانمندی ها و استعداد های بی بدیل او را شناخته و معرفی نماید.

ویژگی های معلمان الهام بخش

معلم اثر بخش شوق به یادگیری را در دانش آموزان برمیانگیزد یعنی به این نکته واقف است که مهمترین وظیفه ی او ایجاد شوق به یادگیری در دانش آموزان است ، پس از آن یاد دهی علم مختلف . یاد گیری معلم الهام بخش مستمر است به این دلیل که هم علوم مرتباً در حال تغییرند و هم دانش آموزان ، معلم اثر بخش از دانسته هایس جدید علم خبر میگیرد و نیز ضمن درست تغییرات نسل های جدید با آنان همگام و همراه می شود .

برای معلم الهام بخش نمره امتحان تنها ملاک یادگیرهای دانش آموزان نیست و نمره دانش آموز فقط ملاک ارزیابی دانش آموز به تنهایی نیست بلکه یکی از ملاکهای ارزیابی توانایی و تلاش معلم محیط خانواده به جامعه و..... است و به آن (نمره) با دید تحلیلی جهت تصمیم گیری های آینده استفاده می کند .

معلم الهام بخش تواناییهای مختلف با کارایی زیاد دارد او گفته ی (به هر طریق در دل دوست راه باید کرد) را عمل می کند او ضمن آگاهی از روش های مختلف تدریس و

روان شناسی یادگیری ، تدریس خود را با توجه به موقعیت کلاس ، روحیه دانش آموزان ، موضوع درس بدون داشتن قالبی خاص ارایه می دهد . او ضمن برنامه ریزی منسجم و پیگیری آن ، منعطف است ، کلاسش با تنوع خاص همراه است ، طنز ، معما ، اطلاعات حاشیه ای او به اهداف آموزش و پرورش و قوانین مدرسه آگاه است و به عقاید و نظرات دانش آموزان توجه دارد و با آگاهی هایی که دارد بهترین تلفیقی از این منابع را بکار می گیرد. در دمه به برخی از ویژگی های معلم الهام بخش می پردازیم:

- علاقه و عشق معلمی : هر معلمی در درجه اول باید به این شغل شریف علاقه داشته و به آن عشق بورزد. در این صورت تمام کارها و مشکلات آن به آسانی حل شده و مانعی در سر راه خود نمی بیند. در غیر اینصورت معلم نمی تواند براحتی از پس مشکلات و محدودیت های پیش آمده آن برآید.

- توانمند و خلاق باشد : صرف نظر از تواناییهای فردی خود معلم ، امکاناتی که برای ارتقا کیفیت آموزش بکار میرود نیز تاثیر گذار است و استفاده از امکانات بیشتر نیازمند آشنایی وی با تکنولوژی آموزشی است . خلاقیت معلم ، هم به لحاظ استفاده از امکانات ، هزینه ها را کاهش می دهد و هم در موفقیت های پیش بینی نشده که به وفور برای هر معلمی پیش می آید درست تر تصمیم می گیرد و بهتر عمل می کند.

معلم نباید فقط به محتوای کتب تاکید کند . بلکه همیشه باید در جهت غنی ساختن و کامل نمودن این محتوا بکوشد و خودش جهت پر بار نمودن آموزش ویادگیری از دانسته ها و اطلاعات خودش هم به طور موثر و مفید استفاده نماید.

- توجه به تفاوت های فردی دانش آموزان : خداوند در آفرینش انسانها نیز یکسان عمل نکرده و انسانها با استعداد ها ، تواناییها و خصوصیات متفاوتی آفریده شده اند. معلم نیز در امر آموزش و یادگیری دانش آموزان باید به این مسئله بسیار اهمیت داده و از تک تک دانش آموزان به تناسب استعداد و توانایی آنها رفتار کند و از آنها کار و نتیجه بخواهد.

- تعامل معلم با دانش آموزان ، والدین و همکاران :: معلم باید ارتباط خوب و موثری با دانش آموزان والدین و همچنین همکاران داشته باشد این کار باعث می شود که معلمان با یکدیگر همفکری کنند و از دانسته ها و روشهای آموزشی یکدیگر بهرمنند شوند ، با اولیاء هم در جریان مسائل و مشکلات یکدیگر قرار گیرند و با همکاری یکدیگر امر تعلیم و تربیت را پیش ببرند ، با دانش آموزان نیز باعث میشود که بیشتر به همدیگر نزدیک شده و همدیگر را بفهمند و دانش آموز بیشتر می فهمد که چگونه عمل کند.

- برخورد و ارتباط یکسان و مساوی با دانش آموزان : معلم باید در ارتباط و امر یادگیری دانش آموزان به طور یکسان عمل کند . و هیچ مسئله ای باعث نشود که باعث تفاوت گذاشتن بین دانش آموزان شود. در صحبت کردن ، توجه کردن ، اهمیت دادن ، مسئولیت دادن ، تشویق کردن و حتی نگاه کردن باید کاملاً به طور یکسان عمل کند.

معلم باید خیلی مراقب باشد : دانش آموزان خیلی حساس هستند و تفاوتهای آگاهانه و ناآگاهانه معلم را زود می فهمند ، و باعث رنجش خاطرشان شده و در اعتماد به معلم دچار شبهه می شود.

- در بازخورد دادن به دانش آموزان : موقع بازخورد دادن به دانش آموزان ابتدا نقاط مثبت و بارز دانش آموز را توصیف کرده و نقاط ضعف و مشکلات وی را باز گو نماید. و دانش آموز بداند که کجا مشکل دارد ، چکار باید بکند . همچنین از تشویقات بجا و مفید استفاده کند .

- ویژگی ها و خصوصیات خوب و مورد قبول را عملاً به دانش آموزان نشان دهد ، خصوصیات و ویژگی های برجسته انسان دوستی ، عدالت ، رعایت حقوق یکدیگر ، مهربانی ، ارزش گذاشتن برای عقاید یکدیگر و را عملاً به آنها یاد دهد. یعنی کارها و گفته هایش نمونه بارز این ویژگی ها باشند.

- دانش آموزان را با یکدیگر مقایسه نکنند بلکه با خودشان مقایسه شوند . با توجه به تفاوت های فردی دانش آموزان ، آنها باید با خودشان مقایسه شوند یعنی در پیشرفت تحصیلی و رشد وی باید با وضعیت قبلی مقایسه شوند نه دانش آموزان . مثلاً دانش آموز

ی طی چند مرحله املا گرفتن ۳ غلط دارد و از تعداد آنها کاسته نشده است پیشرفتی نداشته است ولی دانش آموزی که ابتدا ۷ غلط داشته و لی بعد از چند مرحله املا گرفتن به ۳ غلط رسیده دانش آموز اول هیچ پیشرفتی نداشته ولی دانش آموز دوم پیشرفت خوبی داشته است.

- معلم باید به روز شود : یعنی مرتب باید در جریان تحولات و تغییرات آموزشی و روشهای بازدهی یادگیری قرار گیرد . وهمیشه بهترین و موثرترین روشها را برای آموزش ، ارتباط با دانش آموزان ، روش های بازخورد و ارزشیابی ، تشویق و تنبیه و بکار گیرد . و فقط به موارد نکات اشاره شده در کتب اکتفا نکرده و حتی می تواند در جریان کارها و روش های آموزشی کشورهای پیشرفته نیز قرار گرفته و الگو بگیرد.

- مورد اعتماد دانش آموزان باشد . امروزه نیاز ها و مشکلاتی برای دانش آموزان مطرح است که در بسیاری موارد ؛ یا خانوادههایشان از برطرف کردن آنها عاجزند و یا خود دانش آموزان قادر به بیان آنها در حضور خانواده نیستند . معلم پس از سال ها تدریس و تجربه ای انواع رفتار شناخت انواع خانواده به نوعی تبدیل به یک مشاور می شود و طبعاً اگر مورد اعتماد دانش آموزان باشد چه بسا گره از کار بسیاری بگشاید.

- آرامش درونی داشته باشد: دنیای امروز و شیوه زندگی در حال مدرن شدن ، فرهنگ روابط خانواده ها ، حوادث ناگوار و ناامنی ، وضعیت معیشتی و گذران افراد و شیوه ی نگرش فرد به همه ی این پدیده ها تعیین کننده ی میزان آرامش اوست و کیفیت آموزش و میزان تاثیر معلم بر تربیت و شخصیت دانش آموز به شدت تابع روحیه ی معلم در کلاس است و بسا که برخورد اشتباه ناشی از ناآرامی درون خود معلم باعث تغییر مسیر زندگی دانش آموز شده است . میتوان گفت که پرورش و آموزش در محیطی کاملاً امن بدون استرس منفی امکان پذیر است.

- سلامت جسمی و آراستگی ظاهری نیز تاثیر به سزایی در جذابیت معلم برای دانش آموزان دارد.